

Till värdepappersföretagen

Till värdepappersföretagens holdingsammanslutningar

FÖRESKRIFT OM BOKSLUT I VÄRDEPAPPERSFÖRETAG

Finansinspektionen meddelar med stöd av 4 § 2 punkten lagen om finansinspektionen och 21 § 1 mom. lagen om värdepappersföretag (jfrd med 31 § 2 mom. kreditinstitutslagen) följande föreskrift om bokslut i värdepappersföretag. I föreskriften har beaktats rådets fjärde direktiv 78/660/EEG av den 25 juli 1978 om årsbokslut i vissa typer av bolag, EGT nr L 222, 14.8.1978, s. 11, och rådets direktiv 86/635/EEG av den 8 december 1986 om årsbokslut och sammanställd redovisning för banker och andra finansiella institut, EGT nr L 372, 31.12.1986, s. 1 samt rådets direktiv 93/22/EEG om investeringstjänster inom värdepappersområdet, EGT nr L 141, 11.6.1993, s. 27.

1 Bestämmelser om bokslut i värdepappersföretag och avvikelser från dem

Med värdepappersföretag avses i denna föreskrift ett värdepappersföretag enligt lagen om värdepappersföretag. Vad som i denna föreskrift sägs om värdepappersföretag tillämpas också på holdingsammanslutningar som avses i 5 § nämnda lag och på sådana finansiella institut som avses i samma lagrum och som enligt lagens 6 § räknas till samma konsolideringsgrupp som värdepappersföretaget. På fondbolag som avses i lagen om placeringsfonder tillämpas dock vad som särskilt föreskrivs om dem.

Bokslutet för ett värdepappersföretag skall upprättas enligt bestämmelserna i 4 kap. lagen om ändring av lagen om värdepappersföretag, finansministeriets beslut om bokslut och koncernbokslut i kreditinstitut och värdepappersföretag (30.12.1997/1376) samt denna föreskrift. Dessutom skall bokföringslagen och bestämmelserna om bokslut enligt lagen om aktiebolag följas med de undantag som anges i 30 § 2 mom. kreditinstitutslagen. I bokslutet skall också i tillämpliga delar bokföringsnämndens allmänna anvisningar beaktas.

Finansinspektionen kan på ansökan av värdepappersföretaget av särskilda skäl för viss tid bevilja undantag från denna bokslutsföreskrift på det sätt som närmare anges i 31 § kreditinstitutslagen och i finansministeriets beslut om bokslut och koncernbokslut i kreditinstitut och värdepappersföretag.

2 Bokslutets innehåll

Bokslutet skall innehålla resultaträkning och balansräkning, noter till dessa samt verksamhetsberättelse. Resultaträkningen och balansräkningen upprättas enligt de scheman och anvisningar som ingår i bilaga I till denna föreskrift. I bokslutet skall dessutom ingå resultaträkning och balansräkning för föregående räkenskapsperiod. I noter till resultaträkningen och balansräkningen skall lämnas de uppgifter som nämns nedan i avsnitt 9 så som närmare beskrivs i bilaga I.

Allmänna uppgifter i verksamhetsberättelsen

Verksamhetsberättelsen skall innehålla uppgifter om sådana omständigheter som är viktiga för en bedömning av värdepappersföretagets tillstånd och resultatet av dess verksamhet och som inte skall redovisas i resultaträkningen, balansräkningen eller noter till dessa samt om händelser som från värdepappersföretagets synpunkt är viktiga, även om de har inträffat efter räkenskapsperiodens utgång. Verksamhetsberättelsen skall innehålla åtminstone en redogörelse för väsentliga förändringar som har inträffat i värdepappersföretagets affärsrörelser under den föregående räkenskapsperioden, t.ex. inledande av verksamhet på ett nytt verksamhets- eller marknadsområde eller nedläggning av verksamheten på något verksamhets- eller marknadsområde samt betydande förvärv av anläggningstillgångar. Verksamhetsberättelsen skall också innehålla en redogörelse för affärsrörelsernas utveckling under räkenskapsperioden och utvecklingens relativa betydelse för värdepappersföretagets resultat liksom också en bedömning av hur affärsrörelserna utvecklas under den nya räkenskapsperioden.

Om värdepappersföretaget under räkenskapsperioden har förvärvat ett bestämmande inflytande i ett annat företag eller genom fusion har mottagit ett annat företags tillgångar och skulder, eller om värdepappersföretaget har delats, skall redogörelse för detta lämnas i verksamhetsberättelsen. I verksamhetsberättelsen skall också lämnas redogörelse för överlåtelse eller upplösning av dotterföretag. För de företag som förvärvats, överlåtits, upplösts eller fusionerats skall i verksamhetsberättelsen uppges namn, hemort, bransch samt räkenskapsperiodens resultat och balansomslutning enligt det senast fastställda bokslutet liksom också verkan av överlåtelsen, upplösningen eller fusionen på värdepappersföretagets fria egna kapital.

I verksamhetsberättelsen skall eventuella utländska filialer och representationskontor uppges.

Styrelsen skall i verksamhetsberättelsen lägga fram förslag till åtgärder beträffande värdepappersföretagets vinst eller förlust.

Uppgifter som i verksamhetsberättelsen skall ges om kapitaltäckning och riskhantering

Av verksamhetsberättelsen skall framgå värdepappersföretagets kapitaltäckningsgrad och konsoliderade kapitaltäckningsgrad vid utgången av räkenskapsperioden samt vid utgången av de fyra räkenskapsperioder som närmast föregår räkenskapsperioden.

I verksamhetsberättelsen skall också redogöras för risktagandet i verksamheten och de principer och metoder som värdepappersföretaget tillämpar i sin kredit- och marknadsriskhantering.

Uppgifter som i verksamhetsberättelsen skall ges om eget kapital

Har värdepappersföretaget under räkenskapsperioden ökat aktiekapitalet med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt till teckning, skall i verksamhetsberättelsen redogöras för hur och på vilka villkor ökningen av kapitalet genomfördes samt hur avvikelsen från företrädesrätten inverkade på fördelningen av ägandet och rösträtten i värdepappersföretaget. Har beslutet om ökning av aktiekapitalet fattats med stöd av fullmakt från bolagsstämman, skall i verksamhetsberättelsen dessutom redogöras för skälen till avvikelsen från företrädesrätten samt för teckningspriset och grunderna för bestämmande av det. Detsamma gäller optionsrätter och konverteringslån som har emitterats med avvikelse från företrädesrätten. Värdepappersföretaget skall i verksamhetsberättelsen också redovisa de uppgifter om sitt innehav av egna aktier och aktier i moderföretaget som avses i 11 kap. 9 § lagen om aktiebolag.

3 Aktivering av anskaffningsutgiften för värdepapper

3.1 Klassificering av tillgångar

För värderingen av tillgångarna indelas fordringsbevisen, aktierna, andelarna och andra sådana värdepapper i två kategorier: värdepapper hänförliga till rörliga aktiva och värdepapper hänförliga till bestående aktiva.

3.2 Värdepapper hänförliga till rörliga aktiva

Sådana till rörliga aktiva hänförliga fordringsbevis, i 1 kap. 3 § värdepappersmarknadslagen angivna övriga värdepapper och med dessa jämförliga utländska värdepapper som värdepappersföretaget handlar med redovisas i bokslutet till det sannolika överlåtelsepriset på balansdagen.

Med värdepapper som värdepappersföretaget handlar med avses

- värdepapper enligt 5a § 1 mom. 1 punkten kreditinstitutslagen
- övriga sådana värdepapper som utgör rörliga aktiva och som i värdepappersföretagets interna system vid förvärvet bevisligen har klassificerats som värdepapper avsedda för handel eller genom skriftliga beslut omklassificerats som sådana värdepapper.

Till värdepapper avsedda för handel får inte räknas värdepapper för vilka värdepappersföretagets ledning har fastställt interna begränsningar.

Övriga till rörliga aktiva hänförliga värdepapper upptas i bokslutet till anskaffningsutgiften eller, om deras sannolika överlåtelsepris på balansdagen är lägre, till detta lägsta värde. Om en tidigare kostnadsredovisning av en sådan värdeskillnad visar sig vara ogrundad, skall den korrigeras i bokslutet.

3.3 Värdepapper hänförliga till bestående aktiva

Den vid räkenskapsperiodens utgång återstående anskaffningsutgiften för värdepapper som är hänförliga till bestående aktiva skall aktiveras. Om det sannolika överlåtelsepriset för ett sådant värdepapper vid räkenskapsperiodens utgång är varaktigt lägre än anskaffningsutgiften, skall skillnaden kostnadsföras. Om en tidigare kostnadsredovisning av en sådan värdeskillnad visar sig vara ogrundad, skall den korrigeras i bokslutet.

Till bestående aktiva hänförs:

- 1) fordringsbevis som är avsedda att innehas till förfallodagen
- 2) aktier och andelar i dotter- och ägarintresseföretag samt av sådana företag emitterade konvertibla skuldebrev och teckningsrätter, om dessa är avsedda att stadigvarande ge intäkter under flera räkenskapsperioder
- 3) andra aktier och andelar som värdepappersföretaget måste inneha för att få nödvändiga tjänster; som sådana aktier eller andelar betraktas inte aktier eller andelar i sammanslutningar vilkas huvudsakliga verksamhet består i att äga eller köpa och sälja sådana värdepapper som, om de ägdes av värdepappersföretaget självt, skulle vara aktier eller andelar hänförliga till rörlig aktiva.

Redan när fordringsbevis enligt punkt 1 ovan förvärvas skall värdepappersföretaget ha en dokumenterad avsikt och förmåga att inneha det till förfallodagen. Värdepappersföretaget anses ha en förmåga att inneha fordringsbeviset till förfallodagen om den referensränta, valuta och löptid som gäller för fordringsbeviset verifierbart motsvaras av sådana skuldposter eller åtaganden utanför balansräkningen

att fordringsbeviset vid förvärvstidpunkten inte är förenat med någon större likviditets-, ränte- eller valutarisk som kunde äventyra värdepappersföretagets kapitaltäckning eller betalningsförmåga. Som förfallodag för fordringsbevis som emittenten har rätt att lösa in i förtid räknas det tidigaste datum då detta är möjligt för emittenten.

Andra värdepapper än sådana som avses i punkterna 1–3 hänförs till rörliga aktiva.

3.4 Omklassificering av värdepapper

Ett värdepapper får omklassificeras förutsatt att det finns ett specificerat och välgrundat skriftligt beslut om detta. Fordringsbevis redovisade som bestående aktiva får överlåtas eller överförs till rörliga aktiva endast av sådana skäl som värdepappersföretaget inte skäligen hade kunnat förutse när värdepapperet förvärvades. Sådana godtagbara skäl kan till exempel vara en väsentlig och varaktig förändring i värdepappersföretagets affärsverksamhet till följd av ändringar i omvärlden, ett behov att avsevärt minska balansomslutningen på grund av försvagad kapitaltäckning eller en väsentligt försämrad kreditvärdighet för emittenten. Enbart någon ogynnsam kurs- eller ränteförändring, balansomstrukturering eller normal likviditetshantering betraktas inte som godtagbara skäl.

Om ett fordringsbevis överlåts eller överförs till rörliga aktiva räknas alla fordringsbevis i samma förvärvspost som rörliga aktiva.

Värdepapper klassificerade som rörliga aktiva överförs till bestående aktiva till anskaffningsutgiften, eller till det sannolika överlåtelsepriset om det är lägst. Till rörliga aktiva hänförliga värdepapper som värdepappersföretaget handlar med överförs till bestående aktiva till det sannolika överlåtelsepriset.

Värdepapper klassificerade som bestående aktiva överförs till rörliga aktiva till det belopp som motsvarar den icke avskrivna delen av anskaffningsutgiften.

4 Sådana lånefordringar på koncern- och ägarintresseföretag som skall anses vara långfristiga investeringar samt egna och moderföretagets aktier

Sådana lånefordringar på koncern- och ägarintresseföretag som skall anses vara långfristiga investeringar samt egna och moderföretagets aktier redovisas i bokslutet till anskaffningsutgiften eller, om det sannolika överlåtelsepriset på balansdagen är varaktigt lägre, till detta lägsta värde.

5 Fordringar och skulder för vilka betalats eller erhållits mer eller mindre än det nominella värdet

Fordringar och skulder bokförs då de förvärvas till det belopp som betalats eller erhållits för dem vid förvärvet korrigerat för direkta intäkter och kostnader i samband med förvärvet.

Om för en fordran då den förvärvats har betalats mer eller mindre än det nominella värdet, skall skillnaden mellan anskaffningspriset och det nominella värdet, om den är betydande, periodiseras som intäkt eller som avdrag från intäkter och som ökning eller minskning av fordrans anskaffningspris under fordrans löptid.

Om för en skuld då den upptagits har erhållits mer eller mindre än det nominella värdet, skall skillnaden mellan det erhållna beloppet och det nominella värdet, om den är betydande, periodiseras som kostnad eller som avdrag från kostnader och som ökning eller minskning av skuldens bokföringsvärde under skuldens löptid.

6 Poster i utländsk valuta

Tillgångar i utländsk valuta samt skulder och andra förbindelser i utländsk valuta omräknas till finsk valuta enligt den kurs som Finlands Bank noterar på balansdagen. Anskaffningsutgiften för materiella och immateriella tillgångar och för aktier eller andelar som utgör bestående aktiva får, om den inte är effektivt säkrad mot växelkursförändringar, omräknas till finsk valuta enligt den kurs som Finlands Bank noterat på förvärvsdagen. De kursdifferenser som uppkommer vid omräkningen av poster i utländsk valuta till finsk valuta redovisas i resultaträkningen som intäkter eller kostnader för räkenskapsperioden.

7 Överlåtelse med återköpsförbindelse och värdepapperslån

Överlåtelse av värdepapper och andra tillgångar på sådana villkor att mottagaren är skyldig att ge tillbaka och överlåtaren samtidigt är skyldig att ta tillbaka tillgången till ett avtalat pris vid en bestämd tidpunkt eller en tidpunkt som överlåtaren bestämmer redovisas som en finansiell transaktion både i överlåtarens och i mottagarens bokföring.

Värdepapperslån redovisas inte som en affärshändelse i långivarens och låntagarens bokföring. Långivaren och låntagaren skall dock föra ett separat register över utlånade och inlånade värdepapper. Av registret skall det lånade värdepapperet, låntagaren och lånevtalets slutdag framgå. Av låntagarens register skall dessutom framgå datum och försäljningspris för eventuell vidareöverlåtelse av inlånade värdepapper liksom också återköpsdatum och anskaffningspris för sådana värdepapper.

Då låntagaren under lånetiden överlåter värdepapperen vidare upptas det erhållna överlåtelsepriset i låntagarens balansräkning som en tillgång och som en lika stor skuld till långivaren. Skillnaden mellan skulden och det sannolika anskaffningspriset för de inlånade värdepapperen på balansdagen upptas som kostnad i bokslutet.

Då låntagaren under lånetiden förvärvar värdepapper som är föremål för ett låneavtal och som låntagaren har för avsikt att återlämna till långivaren upptas värdepapperens anskaffningsutgift inte som tillgång i låntagarens balansräkning, utan som motpost till det erlagda anskaffningspriset bokförs en amortering av ovan avsedda skuld till låntagaren. Skillnaden mellan anskaffningspriset och skuldens bokföringsvärde upptas som intäkt eller kostnad för den räkenskapsperiod då de värdepapper som skall återlämnas har förvärvats.

8 Ränte-, aktie- och valutaderivatkontrakt

Ränte-, aktie- och valutarelaterade options- och terminskontrakt, ränteswapkontrakt och övriga derivatinstrument redovisas i bokslutet enligt anvisningarna i bilaga II.

9 Bestämmelser om noterna till bokslutet

I noter till bokslutet skall redovisas:

Noter angående upprättandet av bokslutet

- uppgift om de värderingsprinciper och värderingsmetoder samt periodiseringsprinciper och periodiseringsmetoder som har tillämpats i bokslutet
- motivering, om uppställningen av resultaträkningen eller balansräkningen har ändrats, och effekterna av ändringen
- uppgift om rättelser som har gjorts i uppgifterna för den föregående räkenskapsperioden till följd av den ändrade uppställningen av resultaträkningen eller balansräkningen
- redogörelse, om uppgifterna för den föregående räkenskapsperioden inte är jämförbara med uppgifterna för den räkenskapsperiod som gått ut, samt en redogörelse för sådana intäkts- och kostnadsposter i resultatet för räkenskapsperioden som väsentligt påverkar jämförbarheten med resultatet för den föregående räkenskapsperioden eller annars är väsentliga
- uppgift om intäkter och kostnader som hänför sig till tidigare räkenskapsperioder samt rättelser av fel, om dessa inte är av ringa betydelse

-
- uppgift om sådana delar av en enskild balanspost som gäller flera balansposter, om uppgiften är väsentlig
 - uppgift om avvikelser som gjorts från gällande bokslutsbestämmelser och -föreskrifter.

Noter till resultaträkningen

- 1) specifikation av nettoresultatet av värdepappershandeln
- 2) sammanräknade belopp av värdepapper under rörliga aktiva som köpts och sålts under räkenskapsperioden
- 3) övriga rörelseintäkter och övriga rörelsekostnader specificerade
- 4) redogörelse för avskrivningar enligt plan och nedskrivningar
- 5) poster som ingår i extraordinära intäkter och kostnader
- 6) bokslutsdispositioner specificerade
- 7) redogörelse för intäkts- och kostnadsförda förändringar i avsättningar
- 8) specifikation av sammanslagna poster
- 9) intäkterna fördelade på rörelsegrenar och marknadsområden.

Noter till balansräkningen

- 10) efterställda fordringar
- 11) fordringsbevis enligt tillgångsslag uppdelade i offentligt noterade och övriga;

skillnaden mellan det sannolika överlåtelsepriset och den aktiverade anskaffningsutgiften för fordringsbevis under rörliga aktiva enligt balanspost;

skillnaden mellan det nominella värdet och bokföringsvärdet för fordringsbevis under bestående aktiva enligt balanspost, till den del som inte periodiserats som ränta;

specifikation av fordringsbevis enligt typ av instrument

-
- 12) aktier och andelar enligt tillgångsslag fördelade på offentliga och övriga;

skillnaden mellan det sannolika överlåtelsepriset och den aktiverade anskaffningsutgiften för offentligt noterade aktier och andelar enligt tillgångsslag;

värdepapper som är föremål för aktielåning
 - 13) ökning och minskning av aktier under bestående aktiva och av materiella tillgångar
 - 14) specifikation av immateriella tillgångar
 - 15) specifikation av fastighetsinnehav
 - 16) värdepappersföretagets innehav av egna eller moderföretagets aktier med uppgift om antal, sammanräknat nominellt värde och anskaffningsutgift enligt aktieslag
 - 17) övriga tillgångar specificerade
 - 18) specifikation av sammanslagna aktiva poster
 - 19) skillnaden mellan det nominella värdet och bokföringsvärdet för skulder
 - 20) övriga skulder specificerade
 - 21) specifikation av väsentliga poster i avsättningarna, om det är nödvändigt för att förtydliga balansposterna
 - 22) specifikation av efterställda skulder
 - 23) specifikation av ökning och minskning av posterna i eget kapital under räkenskapsperioden enligt balanspost
 - 24) aktiekapitalet uppdelat enligt aktieslag och bolagsordningens huvudsakliga bestämmelser om varje aktieslag
 - 25) beloppet av icke utdelningsbara poster i fritt eget kapital
 - 26) uppgifter om emissioner av aktier, optionsrätter och konverteringslån som beslutats under räkenskapsperioden samt om emissionsvillkoren; gällande fullmakter från bolagsstämman för nyemission samt för emission av optionsrätter och konverteringslån

-
- 27) aktiernas fördelning enligt sektor och största aktieägare
 - 28) för kapitallån de huvudsakliga villkoren och avtalad, icke kostnadsförd ränta eller annan gottgörelse
 - 29) specifikation av sammanslagna passiva poster
 - 30) specifikation av balansposterna i inhemsk och utländsk valuta.

Noter som beskriver den ekonomiska utvecklingen redovisas enligt bilaga IV till denna föreskrift.

Noter angående inkomstskatt

- 31) uppgift om latent skatteskulder och skattefordringar enligt 5 kap. 18 § bokföringslagen, om dessa är väsentliga och inte har redovisats i balansräkningen;

uppdelningen av inkomstskatterna i skatt på inkomst av den normala verksamheten och skatt på extraordinära poster, om denna uppdelning inte görs i resultaträkningen;

redogörelse för uppskrivningarnas eventuella inverkan på inkomstbeskattningen.

Noter angående ställda säkerheter, ansvarsförbindelser och derivatkontrakt

- 32) egendom som ställts som säkerhet för egen och annans räkning samt de skulder och åtaganden för vilka egendomen ställts som säkerhet
- 33) pensionsåtaganden som gäller värdepappersföretaget
- 34) leasingåtaganden
- 35) specifikation av åtaganden utanför balansräkningen
- 36) derivatkontrakt
- 37) upplysningar om värdepappersföretagets övriga ansvarsförbindelser och åtaganden.

Noter angående personalen och medlemmar av förvaltnings- och tillsynsorgan

- 38) medelantalet anställda under räkenskapsperioden, specificerat per grupp;

uppgifter om verkställande direktören, dennes ställföreträdare samt ledamöter och suppleanter i styrelsen och förvaltningsrådet:

de sammanlagda beloppen av löner och arvoden, pensionskostnader och övriga lönebikostnader

det sammanlagda beloppet av beviljade penninglån samt huvudsakliga räntevillkor och övriga villkor

det sammanlagda beloppet av garantier och övriga ansvarsförbindelser utanför balansräkningen som givits till förmån för dem

det sammanlagda beloppet av pensionsåtaganden som gäller dem

uppgift om deras sammanlagda innehav av aktier eller andelar i värdepappersföretaget och av optionsrätter och konvertibla skuldebrev emitterade av värdepappersföretaget, deras sammanlagda andel av röstetalet i värdepappersföretaget samt den röstandel, det antal aktier eller andelar och den andel av aktie- eller andelskapitalet som optionsrätterna eller konvertiblerna berättigar till.

Innehav i andra företag

39) aktieinnehav specificerade;

uppgift om företag i vilka värdepappersföretaget har obegränsat ansvar.

Övriga noter

40) värdepappersföretagets notariatverksamhet

Noter angående värdepappersföretag som hör till koncernen

41) om värdepappersföretag som hör till en inhemsk eller därmed jämförbar utländsk koncern:

namn och hemort för det moderföretag till vars koncern hör det största antalet företag och för vilket koncernbokslut upprättas

namn och hemort för det moderföretag till vars koncern hör det minsta antalet företag och för vilket koncernbokslut upprättas

uppgift om var kopia av koncernboksluten kan erhållas;

ränte- och dividendintäkter från koncernföretag samt räntekostnader utbetalda till dem;

fordringar på koncernföretag samt skulder och kapitallån till dem, specificerade enligt balanspost.

Om inget koncernbokslut har upprättats med stöd av 6 kap. 1 § 4 mom. bokföringslagen, skall detta anges i noterna till moderföretagets resultaträkning eller balansräkning. Dessutom skall uppges namn och hemort för det företag i vars koncernbokslut moderföretagets och dess dotterföretags bokslut konsolideras.

Noterna skall redovisas i löpnummerföljd i den ordning de räknas upp i dessa föreskrifter.

Vid respektive noter eller som separata punkter efter de obligatoriska noterna skall dessutom eventuella övriga upplysningar lämnas som är nödvändiga för att ge en rättvisande bild av värdepappersföretagets resultat för räkenskapsperioden och företagets ekonomiska ställning.

10 Ikraftträdande

Föreskriften träder i kraft den 30 juni 1998 och den tillämpas första gången vid upprättandet av bokslutet för 1998.

Utgifter för pensionsåtaganden som innan denna föreskrift trädde i kraft inte behövde kostnadsföras skall dras av från intäkterna och tas upp som en avsättning i balansräkningen senast i bokslutet för den räkenskapsperiod som går ut den 31 december 2000.

Sådana värdepapper enligt avsnitt 3.2 ovan som värdepappersföretaget handlar med får i bokslutet för räkenskapsperioden 1998 och de två närmast därpå följande räkenskapsperioderna värderas enligt lägsta värdets princip.

Bilaga I	Scheman för resultaträkning och balansräkning och anvisningar om uppställningen
Bilaga II	Redovisning av derivatkontrakt
Bilaga III	Redovisning av uppskrivningar
Bilaga IV	Nyckeltal för den ekonomiska utvecklingen och nyckeltal per aktie